

Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης

Σεμινάριο για σχέδια ερμηνείας του Interpret Europe

Ιωάννινα, 26-31 Μαρτίου 2025

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΙΝΕΠΟΚ)

Αυλή
Πολιτιστική
Κληρονομιά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Περιγραφή

Το σεμινάριο του Interpret Europe (IE) «Certified Interpretive Planner» (IE CIP) αφορά στη δημιουργία σχεδίων ερμηνείας για όλα τα είδη χώρων πολιτιστικής ή φυσικής κληρονομιάς (π.χ. πάρκα, αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, τμήματα ιστορικών χωριών/πόλεων κλπ.). Στόχος του είναι να μεταμορφώσει την εμπειρία των επισκεπτών, βάσει των αρχών της ερμηνείας, σε εμπειρίες ουσιαστικές που θα αναδεικνύουν το βαθύτερο νόημα της κληρονομιάς μας, ενώ ταυτόχρονα θα καλλιεργούν την κριτική μας σκέψη και την ευθύνη όλων μας ως ενεργά μέλη της κοινωνίας. Κατά τη διάρκεια του IE CIP, οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με την έννοια και τις αρχές της ερμηνείας. Δουλεύοντας σε ομάδες ακολουθούν όλα τα στάδια που χρειάζεται, με τελικό στόχο να καταλήξουν σε ένα σχέδιο ερμηνείας και πραγματικές, υλοποιήσιμες προτάσεις για έναν συγκεκριμένο χώρο. Το IE CIP ολοκληρώνεται σε 6 ημέρες (48 ώρες) και διεξάγεται με ελάχιστο αριθμό 8 και μέγιστο αριθμό 20 συμμετεχόντων.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στα Ιωάννινα από την Τετάρτη 26 έως και τη Δευτέρα 31 Μαρτίου 2025. Προηγήθηκε μια προκαταρκτική διαδικτυακή συνάντηση διάρκειας μίας ώρας την Παρασκευή 21 Μαρτίου και ώρα 13.30. Το σεμινάριο ολοκληρώθηκε στο Τρίστενο του Ανατολικού Ζαγορίου καθώς αποτελεί μέρος ευρύτερης δράσης με τίτλο «*Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης*».

Ως τόπος εφαρμογής επιλέχθηκε η νοτιοανατολική ακρόπολη του κάστρου των Ιωαννίνων, περισσότερο γνωστή με το οθωμανικό της όνομα «Ίτς Καλέ» (εσωτερικό φρούριο). Οι λόγοι της επιλογής αυτής αφορούσαν στη γειτνίαση με την αίθουσα διεξαγωγής του σεμιναρίου (αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων «Δημήτρης Κωνστάντιος» του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων) αλλά και την πληθώρα ερεθισμάτων που προσέφερε ο χώρος για τη διεξαγωγή των ασκήσεων και συγκεκριμένα την ύπαρξη του βυζαντινού μουσείου, του θησαυροφυλακίου, του φετιχέ τζαμί και του μουσείου Αργυροτεχνίας/ΠΙΟΠ. Αφορούσαν επίσης στη γειτνίαση με τη λίμνη Παμβώτιδα και την παλιά πόλη εντός του κάστρου των Ιωαννίνων και την αίσθηση ηρεμίας, ησυχίας και συγκέντρωσης που προσφέρει ο χώρος και που κρίθηκε ότι θα βοηθούσε στη δημιουργία του κατάλληλου μαθησιακού περιβάλλοντος για τη διεξαγωγή του σεμιναρίου.

Οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν μια σειρά θεωρητικών προσεγγίσεων για την ερμηνεία της «κληρονομιάς», το νόημα της διατήρησής της, τη σύνδεσή της με οικουμενικές αξίες, την εξασφάλιση της συμμετοχής για τη δημιουργία συμμετοχικών σχεδίων και τη χαρτογράφηση των κατάλληλων ομάδων ενδιαφερομένων.

Δουλεύοντας σε ομάδες οργάνωσαν συνεντεύξεις με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών (υπαλλήλους και επισκέπτες) με σκοπό να εμβαθύνουν στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, όπως πχ την αποτύπωση των δημοφιλών δραστηριοτήτων των επισκεπτών στην πόλη των Ιωαννίνων και στην ευρύτερη περιοχή και τη θέση των υπεύθυνων διαχειριστικών αρχών όσον αφορά τις προτεραιότητες και τον σχετικό σχεδιασμό. Επίσης οι συμμετέχοντες εφάρμοσαν μια σειρά πρακτικών ασκήσεων που πραγματοποιήθηκαν εντός του αρχαιολογικού χώρου και των μουσείων του με έμφαση στο μουσείο Αργυροτεχνίας /ΠΙΟΠ.

Κεντρικό στοιχείο των δράσεων αποτέλεσε η δημιουργία τριών σχεδίων ερμηνείας που περιλάμβανε πέντε αντικείμενα εντός του αρχαιολογικού χώρου. Τα σχέδια τα συνέδεε μια κοινή αφήγηση η οποία μπορούσε να τα μεταμορφώσει σε εργαλεία μάθησης βάσει των αρχών της ερμηνείας στις οποίες οι συμμετέχοντες εντρύφησαν τις προηγούμενες μέρες. Για να είναι τα σχέδια όσον το δυνατόν εγγύτερα στην πραγματικότητα δόθηκε στους συμμετέχοντες ενημερωτικό υλικό, το οποίο προτάθηκε από τους συνεργάτες της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων σχετικά με το Ιτς Καλέ και την ιστορία του αρχαιολογικού χώρου και της διατήρησης και αποκατάστασής του.

Τα ίδια τα σχέδια παρουσιάστηκαν από τις τρεις ομάδες την τελευταία μέρα του σεμιναρίου σε μια εκδήλωση ανοιχτή για το κοινό. Η κάθε παρουσίαση αξιολογήθηκε από τις υπόλοιπες ομάδες ακολουθώντας συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης.

Αν και το ίδιο το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στα Ιωάννινα αποτελεί μέρος ευρύτερης δράσης με τίτλο «Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης». Για τον λόγο αυτό ολοκληρώθηκε στο Τρίστενο του Ανατολικού Ζαγορίου όπου πραγματοποιήθηκε ξενάγηση στο χωριό από την συμμετέχουσα στο σεμινάριο και κάτοικο του χωριού Βασιλική Θεοδωράκη, καθώς και στον νερόμυλο του χωριού από τον πρόεδρο της κοινότητας Γεώργιο Παπαλεοντίου. Η εργασία συνεχίστηκε στην πλατεία του χωριού με συζητήσεις και ασκήσεις σε θέματα ερμηνείας, ενώ ολοκληρώθηκε με δείπνο στο καφενείο του χωριού που προσφέρθηκε από τον Δήμο Ζαγορίου και στο οποίο συνέβαλλαν με προσφορά εδεσμάτων ο Κώστας και η Βασιλική Θεοδωράκη.

Συμμετέχοντες

Αρχικά προσκλήθηκαν φορείς και άτομα που δραστηριοποιούνται στο Ζαγόρι και δευτερευόντως στην ευρύτερη περιοχή του νομού Ιωαννίνων. Επιπλέον ο Δήμος Ζαγορίου απηύθυνε ανοιχτή πρόσκληση σε όλους τους προέδρους των πολιτιστικών συλλόγων και στους παρέδρους των κοινοτήτων για την περαιτέρω διάχυση της πληροφορίας. Αιτήσεις κατέθεσαν 20 άτομα εκ των οποίων τελικά οι 16 παρακολούθησαν επιτυχώς το σεμινάριο και συμμετείχαν στις ομάδες εκπόνησης και παρουσίασης εργασιών.

Πίνακας 1: Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο, οι φορείς του οποίους εκπροσωπούν και η περιοχή κατοικίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας.

ΑΑ	Όνομα	Φορέας	Περιοχή κατοικίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας
1	Βασιλική Διαμαντή Θεοδωράκη	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	Ανατολικό Ζαγόρι
2	Παναγιώτα Κουτσούκου	Οικομουσείο Ζαγορίου (Άνω Πεδινά)/Πολιτιστικός Διαχειριστής και συντονιστής δράσεων	Κεντρικό Ζαγόρι
3	Αναστάσιος Ανέστης	Διευθυντής της επιχείρησης Κατοικία (Βίτσα)/Βιολόγος PhD, συνοδός βουνού	Κεντρικό Ζαγόρι

4	Μαρία Βασδέκη	Ιδιοκτήτης ξενώνα (Βίτσα)/Απόφοιτη τμήματος Γεωγραφίας, MSc στο φυσικό τοπίο του Ζαγορίου	Κεντρικό Ζαγόρι
5	Δώρα Ζούμπα	ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ/ Οικοψυχολογία, Απόφοιτος Σχολής Καλών Τεχνών	Ιωάννινα και Τζουμέρκα
6	Νικόλαος Καζούκας	ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ / Εκπαιδευτής υπαίθριων δραστηριοτήτων	Κεντρικό Ζαγόρι
7	Γεωργία Κιτσάκη	ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε./ Ιστορικός PhD	Ήπειρος
8	Σοφία Στάρα	ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ - Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.	Ζαγόρι
9	Όλγα Κωστούλα	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων/Βιολόγος PhD	Πωγώνι
10	Δήμητρα Κοτσιά	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΙΤΕΑΣ "ΛΙΑΠΗ"/ Αντιπρόεδρος	Ανατολικό Ζαγόρι
11	Πάρης Ζωγράφος	Αρχαιολόγος-Ξεναγός	Κεντρικό Ζαγόρι
12	Άρτεμις Ταλιούρα	Οικομουσείο Ζαγορίου (Άνω Πεδινά)/Βιολόγος	Κεντρικό Ζαγόρι
13	Καλλιρρόη Φωτίου	Μουσείο Αργυροτεχνίας/ ΠΙΟΠ	Ιωάννινα
14	Μαρίνα Ζάννη	Βιβλιοθηκονόμος	Ιωάννινα
15	Δήμητρα Πάνου	Οργανώτρια εικαστικών εργαστηρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων	Ιωάννινα
16	Καλλιόπη Στάρα	Εξ. Συνεργάτιδα ΥΠΠΟ/ Υπεύθυνη διοργάνωσης CIP ΙΕ τοπικά	Ζαγόρι

Παρουσιάσεις

Οι συμμετέχοντες χωρισμένοι σε τρεις ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων ετοίμασαν ισάριθμα σχέδια ερμηνείας που παρουσίασαν στην ομήγυρη την τελευταία μέρα του σεμιναρίου. Η πρώτη σελίδα των παρουσιάσεων αυτών παρατίθεται στις εικόνες του ακολουθούν.

Ιτς Καλέ και
Αλή Πασάς:
Μια διαχρονική
ιστορία άνθισης
και πτώσης

Επόμενα βήματα

Οι συμμετέχοντες θα εργαστούν τους επόμενους μήνες ώστε να εκπονήσουν ένα σχέδιο ερμηνείας για τόπο της επιλογής τους με την εποπτεία της εκπαιδευτριας Βάλιας Στεργιώτη. Το χρονικό περιθώριο για την εργασία αυτή έχει οριστεί σε έξι μήνες. Οι 14 από τους 16 συμμετέχοντες έχουν δηλώσει την προθυμία να ολοκληρώσουν τη διαδικασία που οδηγεί σε πιστοποίηση για σχεδιαστές ερμηνείας η οποία παρέχεται από τον οργανισμό Interpret Europe.

Ευχαριστίες

Το σεμινάριο διοργανώθηκε από το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA) με συνδιοργανωτές την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, τον Δήμο Ζαγορίου, το Ριζάρειο Ίδρυμα και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς/ Μουσείο Αργυροτεχνίας υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού. Ευχαριστούμε τα στελέχη του ΥΠΠΟ Βίλλυ Φωτοπούλου, Ιωάννη Δρίνη, Ευγενία Γερούση, Κωνσταντίνα Μπενίση και Βασιλική Δημητροπούλου, τον Αλέξη Κατσαρό (MedINA), τα στελέχη της Εφορείας Αρχαιοτήτων καθώς και του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων Ιωάννη Χουλιαρά, Σταματία Κοτζιά και Ευφροσύνη Δερέκα, τον Δήμαρχο Ζαγορίου Γιώργο Σουκουβέλο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου και ιδιαίτερα τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού Ηλία Ράπτη, τον Αντιδήμαρχο Ανατολικού Ζαγορίου Ηλία Κίτσιο και το μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου Λευτέρη Ζαρκάδα που μας τίμησαν με την παρουσία τους. Ευχαριστούμε επίσης την Έλλη Κατσάνου που μας μίλησε για τον Σύλλογο Ιστορικού Κέντρου «Τα Παλιά Γιάννενα», την Καλλιρρόη Φωτίου, οικοδέσποινά μας στο Μουσείο Αργυροτεχνίας και όλο το προσωπικό του χώρου εστίασης του Ιτς Καλέ για την άψογη εξυπηρέτηση. Στο Τρίστενο ευχαριστούμε τον πρόεδρο της κοινότητας Γιώργο Παπαλεοντίου καθώς και τον Κώστα και τη Βασιλική Θεοδωράκη και τον Θανάση Σαββαΐδη για την φιλοξενία και τη θερμή υποδοχή.

Το σεμινάριο δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του γραφείου Βενετίας της UNESCO (Regional Office Bureau for Science and Culture in Europe) και την υποστήριξη του διευθυντή προγραμμάτων Matteo Rosati.

Ευχαριστούμε επίσης την εκπαιδεύτρια του σεμιναρίου Βάλια Στεργιώτη και όλους τους συμμετέχοντες για την παρουσία, τις ιδέες, τη χαρά της συνδημιουργίας και τις στιγμές που μοιραστήκαμε.

Ιωάννινα, 7 Μαΐου 2025

Οι τοπικοί διοργανωτές

Καλλιόπη Στάρα

Δημήτρης Ιωαννίδης

Παράρτημα

1 Το γράμμα που στάλθηκε στους προσκεκλημένους και ενδιαφερόμενους

Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης

Σεμινάριο για σχέδια ερμηνείας
Ιωάννινα 26-31 Μαρτίου 2025

Το Interpret Europe και το σεμινάριο για σχέδια ερμηνείας (IE CIP)

Το [Interpret Europe – the European Association for Heritage Interpretation](#) (IE) είναι το πρώτο και μοναδικό πανευρωπαϊκό δίκτυο επαγγελματιών και φορέων που ασχολούνται με την ερμηνεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι δράσεις του εκτείνονται σε διάφορες χώρες, με σκοπό την επιμόρφωση των μελών του και τη διάχυση της έννοιας και των αρχών της ερμηνείας.

Στο πλαίσιο των δράσεων αυτών το IE, ήδη από το 2015, υλοποιεί σεμινάρια που βοηθούν όσους ασχολούνται επαγγελματικά με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά (ξεναγοί, συγγραφείς/κειμενογράφοι, μουσειολόγοι, υπεύθυνοι προστατευόμενων περιοχών, κλπ.) να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στην ερμηνεία.

Το σεμινάριο του IE «Certified Interpretive Planner» (IE CIP) αφορά τη δημιουργία σχεδίων ερμηνείας για όλα τα είδη χώρων πολιτιστικής ή φυσικής κληρονομιάς (π.χ. πάρκα, αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, τμήματα ιστορικών χωριών/πόλεων κλπ.). Στόχος του είναι να μεταμορφώσει την εμπειρία των επισκεπτών, βάσει των αρχών της ερμηνείας, σε εμπειρίες ουσιαστικές που θα αναδεικνύουν το βαθύτερο νόημα της κληρονομιάς μας ενώ ταυτόχρονα θα καλλιεργούν την κριτική μας σκέψη και την ευθύνη όλων μας ως ενεργά μέλη της κοινωνίας.

Λίγα λόγια για το ίδιο το σεμινάριο

Κατά τη διάρκεια του IE CIP, οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με την έννοια και τις αρχές της ερμηνείας. Δουλεύοντας σε ομάδες ακολουθούν όλα τα στάδια που χρειάζεται, με τελικό στόχο να καταλήξουν σε ένα σχέδιο ερμηνείας και πραγματικές, υλοποιήσιμες προτάσεις για έναν συγκεκριμένο χώρο. Το IE CIP ολοκληρώνεται σε 6 ημέρες (48 ώρες) και μπορεί να διεξαχθεί με ελάχιστο αριθμό 8 και μέγιστο αριθμό 20 συμμετεχόντων.

Το συγκεκριμένο σεμινάριο θα διεξαχθεί ως μέρος του προγράμματος 'Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης' που συντονίζεται από το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA). Όλοι οι συμμετέχοντες σε αυτό θα συνδράμουν, ως άτομα ή ως εκπρόσωποι των φορέων τους, στη δημιουργία μία κοινής στρατηγικής ερμηνείας για το Πολιτιστικό Τοπίο Ζαγορίου και την ευρύτερη περιοχή αυτού.

Το σεμινάριο τελείται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, συντονίζεται από το MedINA (Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο) και συνδιοργανώνεται από κοινού με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, ενώ έχει ζητηθεί η συνεργασία του Δήμο Ζαγορίου, του Δήμο Ιωαννιτών, της Περιφέρειας Ηπείρου και του Μουσείου Αργυροτεχνίας/ΠΙΟΠ Ιωαννίνων. Η χρηματοδότηση του σεμιναρίου γίνεται από την UNESCO – Regional Office Bureau for Science and Culture in Europe και το Interpret Europe.

Ημερομηνίες και τόπος διεξαγωγής

Προκαταρκτική συνάντηση (διαδικτυακή): 2 ώρες (την εβδομάδα 17-20/3, σε ημέρα και ώρα που θα συμφωνηθεί από κοινού με τους συμμετέχοντες).

Σεμινάριο (διά ζώσης): Τετάρτη 26/3 – Δευτέρα 31/3 (9.00 – 18.00).

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα Δημήτρης Κωνσταντίος, στα Ιωάννινα, αλλά θα επισκεφτούμε και άλλους χώρους, για έμπνευση και συζήτηση!

Πρόγραμμα

Το πρόγραμμα των μαθημάτων είναι εντατικό και καλύπτει όλα τα στάδια της δημιουργίας ενός σχεδίου ερμηνείας:

Ημέρα	Στάδιο διαδικασίας	Βασική ερώτηση	Λεπτομέρειες
1 ^η	Ανασκόπηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς που υπάρχει στον χώρο Ανασκόπηση των υπηρεσιών ερμηνείας που ήδη υπάρχουν στον χώρο	Γιατί;	Ποιος ο σκοπός και οι βασικές αρχές της ερμηνείας;
2 ^η	Ανασκόπηση των ανθρώπων που χρησιμοποιούν και διαχειρίζονται τον χώρο	Ποιος;	Για ποιον σχεδιάζουμε υπηρεσίες ερμηνείας; Ποιον πρέπει να εμπλέξουμε στο σχέδιο;
3 ^η	Ανάπτυξη νέων ερμηνευτικών υπηρεσιών	Τί;	Ποια από τα στοιχεία της φυσικής/πολιτιστικής κληρονομιάς θα περιλαμβάνει το σχέδιο; Ποια θα είναι τα βασικά αφηγήματα;
4 ^η , 5 ^η	Ανάπτυξη νέων ερμηνευτικών υπηρεσιών	Πώς;	Ποιες ερμηνευτικές υπηρεσίες ταιριάζουν καλύτερα; Πώς θα

			αντιμετωπιστούν θέματα όπως η αειφορία, η προσβασιμότητα και η αναπροσαρμογή των υπηρεσιών στις συνθήκες του μέλλοντος;
6 ^η	Παρουσίαση σχεδίων στο κοινό	Πώς θα συνεχίσουμε;	

Κόστος συμμετοχής

Κανονικά το κόστος συμμετοχής φτάνει τα 475 Ευρώ. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση το κόστος αυτό θα καλυφθεί από το γραφείο της UNESCO στη Βενετία και το Interpret Europe. Επίσης, επειδή τα επαγγελματικά σεμινάρια του ΙΕ απευθύνονται αποκλειστικά στα μέλη του, θα υπάρξει η δωρεάν προσφορά μίας ετήσια συνδρομής στο εν λόγω δίκτυο για όλους τους συμμετέχοντες.

Η συμμετοχή καλύπτει:

Την ετήσια εγγραφή στο ΙΕ (λήγει στις 31/12/2025)

Μία ομαδική προκαταρκτική συνάντηση γνωριμίας με το αντικείμενο και τον χώρο του σεμιναρίου (διαδικτυακά - 2 ώρες)

Το ίδιο το σεμινάριο (διά ζώσης - 6 ημέρες), με ομαδικές ασκήσεις, παρουσιάσεις, κλπ.

Εκπαιδευτικό υλικό

Μετά το τέλος του σεμιναρίου, καθοδήγηση σε ατομικό επίπεδο του κάθε συμμετέχοντα, ώστε να εκπονήσει το δικό του σχέδιο ερμηνείας για χώρο της επιλογής του στην περιοχή του Ζαγορίου.

Τα έξοδα πιστοποίησης από το ΙΕ για όσους συμμετάσχουν σε όλη τη διάρκεια του σεμιναρίου και συμπληρώσουν εκπονήσουν με επιτυχία το δικό τους σχέδιο ερμηνείας.

Για να επιβεβαιώσετε τη δική σας θέση στο σεμινάριο, παρακαλούμε συμπληρώστε τη [φόρμα συμμετοχής](#). Στη συνέχεια, θα σας στείλουμε λεπτομέρειες για την προκαταρκτική συνάντηση.

Αν έχετε ερωτήσεις, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας στα τηλέφωνα:

Βάλια Στεργιώτη: 6989 297077 (για ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο του σεμιναρίου)

Καλλιόπη Στάρα: 6956 155961 (για ερωτήσεις σχετικά με ζητήματα οργάνωσης)

Φιλικά,

Βάλια Στεργιώτη

Πιστοποιημένη εκπαιδεύτρια του Interpret Europe

2 Το πρόγραμμα που στάλθηκε στους προσκεκλημένους και ενδιαφερόμενους

Τετάρτη 26 Μαρτίου 2025

Ώρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:30	Καλωσορίσατε	Παρουσίαση
09:30-10:30	Ζωή βάσει σχεδίου;	Άσκηση
10:30-10:45	Διάλειμμα	
10:45-11:30	Τί λέμε «κληρονομιά» και τί σημαίνει η ερμηνεία της;	Παρουσίαση
11:30-12:30	Το νόημα με δυο λέξεις	Άσκηση
12:30-12:45	Νοήματα, πλαίσια και οικουμενικές έννοιες	Παρουσίαση
12:45-13:45	Γεύμα	
13:45-15:00	Χώρος μελέτης: ο προσωπικός μου χάρτης	Ατομική εργασία Παρουσίαση
15:00-15:15	Διάλειμμα	
15:15-16:00	Πώς να αποφύγουμε την 'interpretanda' (προπαγάνδα μέσω της ερμηνείας)	Παρουσίαση Ομαδική δουλειά
16:00-16:30	Ενδυναμώνοντας τις αξίες μέσα από τα σχέδια ερμηνείας	Άσκηση Παρουσίαση
16:30-16:40	Η δομή του ΙΕ για τα σχέδια ερμηνείας	Παρουσίαση
16:50-17:00	Ορίζοντας τις ομάδες σχεδιασμού	
17:00-17:45	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας (1/4)	Ομαδική δουλειά
17:45-18:00	Ανασκόπηση ημέρας	Αξιολόγηση

Πέμπτη 27 Μαρτίου 2025

Ώρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:05	Ερωτήσεις και προτάσεις	Συζήτηση
09:05-09:15	Παρουσιάζουμε τη συλλογή βιβλίων	Παρουσίαση
09:15-09:45	Ο αυξανόμενος ρόλος της συμμετοχής	Παρουσίαση
09:45-10:00	Οι άνθρωποι γύρω απ' τον χώρο μας	Παρουσίαση
10:00-10:15	Ετοιμάζοντας τις συνεντεύξεις για τους εμπλεκόμενους φορείς	Ομαδική δουλειά
10:15-10:30	Διάλειμμα	

10:30-11:15	Πραγματοποίηση συνεντεύξεων με εκπροσώπους 3 φορέων	Συζήτηση
11:15-11:30	Αξιολόγηση συνεντεύξεων	Συζήτηση
11:30-11:45	Συζητώντας τα αποτελέσματα όλων των συνεντεύξεων	Παρουσίαση Συζήτηση
11:45-12:00	Σχεδιάζοντας έναν χάρτη ενδιαφερομένων (stakeholder map)	Άσκηση
12:00-12:20	Κάνοντας έρευνα για τους ενδιαφερόμενους στο διαδίκτυο και σε εκδόσεις	Ομαδική δουλειά
12:20-12:30	Ανανεώνουμε τον χάρτη ενδιαφερομένων	Συζήτηση
12:30-13:00	Λαμβάνοντας πληροφορίες για τους ανθρώπους γύρω από τον χώρο μελέτης	Παρουσίαση Συζήτηση
13:00-14:00	Γεύμα	
14:00-14:30	Οι δικές μας παρατηρήσεις - έρευνα στον χώρο μελέτης	Ομαδική δουλειά
14:30-15:00	Ερχόμαστε σε άμεση επαφή με τους ανθρώπους στον χώρο μελέτης	Ομαδική δουλειά
15:00-15:15	Ανταλλάσοντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης	Συζήτηση
15:15-15:30	Διάλειμμα	
15:30-17:45	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας (2/4)	Ομαδική δουλειά
17:45-18:00	Ανασκόπηση ημέρας	Αξιολόγηση

Παρασκευή 28 Μαρτίου 2025 (ξεκινάμε στο Μουσείο Αργυροτεχνίας)

Ώρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:10	Άφιξη στο Μουσείο	
09:10-09:40	Μπαίνοντας στη θέση του επισκέπτη	Ομαδική δουλειά
09:40-10:10	Αξιολόγηση των υφιστάμενων υπηρεσιών ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
10:10-11:00	Οι ανθρώπινες αξίες μέσα από τις υπηρεσίες ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
11:00-11:15	Εισαγωγή στον δεύτερο χώρο από κάποιον υπεύθυνο	Παρουσίαση
11:15-11:45	Διάλειμμα και ανταλλαγή εντυπώσεων για την «εμπειρία του επισκέπτη»	Συζήτηση
11:45-12:15	Επιστροφή στο Κάστρο	
12:15-12:30	Η θέση της διαχειριστικής αρχής	Παρουσίαση
12:30-13:00	Θέτοντας ερωτήσεις στη διαχ/κή αρχή	Παρουσίαση
13:00-14:00	Γεύμα	
14:00-14:30	Εισαγάγουμε τα ευρήματά μας στις προτάσεις ερμηνείας	Παρουσίαση

14:30-14:45	Εισαγωγή στις υπηρεσίες ερμηνείας	Παρουσίαση
14:45-15:15	Φτιάχνοντας την κεντρική ιδέα βάσει ανθρωπίνων αξιών	Άσκηση
15:15-15:30	Διάλειμμα	
15:30-16:00	Ο σχεδιασμός ερμηνείας για τη βιωσιμότητα	Παρουσίαση
16:00-17:45	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας (3/4)	Ομαδική δουλειά
17:45-18:00	Ανασκόπηση ημέρας	Αξιολόγηση

Σάββατο 29 Μαρτίου 2025

Ώρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:15	Ερωτήσεις και προτάσεις	Συζήτηση
09:15-09:55	Οι βασικές αρχές της ξενάγησης ερμηνείας	Παρουσίαση Συζήτηση
09:55-10:15	Μετατρέποντας το κείμενο πληροφορίας σε ερμηνεία	Παρουσίαση Άσκηση
10:15-10:45	Οι υπηρεσίες ερμηνείας στην πράξη	Παρουσίαση
10:45-11:00	Διάλειμμα	
11:00-12:15	Περιγράφοντας τις υπηρεσίες ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
12:15-12:30	Ξεπερνώντας τα εμπόδια	Παρουσίαση
12:30- 13:15	Φροντίζοντας για την προσβασιμότητα προς τα αντικείμενα	Ομαδική δουλειά
13:15-14:15	Γεύμα	
14:15-15:00	Δουλεύοντας με τα «κρίσιμα αντικείμενα για τη βιωσιμότητα»	Ομαδική δουλειά
15:00-15:15	Διάλειμμα	
15:15-17:45	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας (4/4)	Ομαδική δουλειά
17:45-18:00	Ανασκόπηση ημέρας	Αξιολόγηση

Κυριακή 30 Μαρτίου 2025

Ώρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:05	Ερωτήσεις και προτάσεις	Συζήτηση
09:15-09:35	Ετοιμάζοντας τις συνεντεύξεις με τους σχεδιαστές ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
09:35-09:55	Διάλειμμα	

10:00-10:30	Παίρνοντας συνέντευξη από άλλους σχεδιαστές	Συζήτηση
10:30-11:00	Συζήτηση για τις συνεντεύξεις	Συζήτηση
11:00-11:15	Αξιολόγηση – διαδικασία σε εξέλιξη	Παρουσίαση
11:15-11:30	Η σημασία τής αξιολόγησης στις προτάσεις ερμηνείας μας	Ομαδική δουλειά
11:30-12:30	Γραπτή άσκηση	Ατομική εργασία
12:30-13:30	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
13:30-14:30	Γεύμα	
14:30-15:30	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
15:30-15:45	Διάλειμμα	
15:45-16:00	Αποτελέσματα γραπτής άσκησης	Συζήτηση
16:00-17:45	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
17:45-18:00	Ανασκόπηση ημέρας	Αξιολόγηση

Δευτέρα 31 Μαρτίου 2025

Ωρα	Θέμα	Μέθοδος
09:00-09:05	Ερωτήσεις και προτάσεις	Συζήτηση
09:15-09:30	Φτιάχνοντας τις δικές μας προτάσεις για σχέδια ερμηνείας	Ομαδική δουλειά
09:30-11:00	Παρουσίαση των προτάσεων για σχέδια ερμηνείας	Παρουσίαση των ομάδων σχεδιασμού
11:00-11:15	Διάλειμμα	
11:15-12:30	Αξιολογώντας τις παρουσιάσεις	Συζήτηση
12:30-12:45	Εισαγωγή στην εργασία πιστοποίησης για το σπίτι	Συζήτηση
12:45-13:15	Το ευρύτερο πλαίσιο γύρω απ' τον σχεδιασμό ερμηνείας	Παρουσίαση
13:15-13:45	Γεύμα	
13:45-14:45	Πηγαίνουμε στο Ζαγόρι	
14:45-15:45	Ξενάγηση - βόλτα	
15:45-16:30	Ο σχεδιασμός ερμηνείας στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων	Ομαδική δουλειά
16:30-17:30	Τί μπορώ να κάνω μετά το σεμινάριο;	Άσκηση
17:30-18:00	Τελική ανασκόπηση και προοπτικές στο ΙΕ	Αξιολόγηση

3 Δελτίο τύπου που στάλθηκε στα τοπικά ΜΜΕ από τον Δήμο Ζαγορίου στις 28 Μαρτίου 2025

Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης

Από τις 26 έως και τις 31 Μαρτίου 2025, στο πλαίσιο του προγράμματος «Το πολιτιστικό τοπίο Ζαγορίου ως τοπίο μάθησης», διοργανώνεται στην πόλη των Ιωαννίνων σεμινάριο για τη δημιουργία σχεδίων ερμηνείας φύσης και πολιτισμού. Το σεμινάριο [με τίτλο στα Αγγλικά IE course for Certified Interpretive Planners (IE CIP)] αποτελεί τμήμα του προγράμματος κατάρτισης του ευρωπαϊκού δικτύου Interpret Europe – the European Association for Heritage Interpretation και απευθύνεται σε επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Στόχος του είναι να εκπαιδεύσει τους 20 συμμετέχοντες ώστε να είναι σε θέση να μεταμορφώνουν την εμπειρία των επισκεπτών, βάσει των αρχών της ερμηνείας, σε ουσιαστικό βίωμα που να αναδεικνύει το βαθύτερο νόημα της κληρονομιάς μας καλλιεργώντας ταυτόχρονα την κριτική σκέψη και την ευθύνη όλων μας, ως ενεργών μελών της κοινότητας, για τη διατήρησή της. Μετά το πέρας του σεμιναρίου, όλοι οι συμμετέχοντες σε αυτό θα συνδράμουν, ως άτομα ή ως εκπρόσωποι των φορέων τους, στη δημιουργία μιας κοινής στρατηγικής ερμηνείας για το Πολιτιστικό Τοπίο Ζαγορίου και την ευρύτερη περιοχή αυτού.

Το σεμινάριο πραγματοποιείται στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων «Δημήτρης Κωνστάντιος» του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων στο Ίτς Καλέ. Συντονίζεται από το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA) και συνδιοργανώνεται από κοινού με τον Δήμο Ζαγορίου, την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, το Ριζάρειο Ίδρυμα και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, στο οποίο ανήκει το Μουσείο Αργυροτεχνίας.

Τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, χρηματοδοτείται από το γραφείο Βενετίας της UNESCO (Regional Office Bureau for Science and Culture in Europe), ενώ την ευθύνη υλοποίησης του έχει το πανευρωπαϊκό δίκτυο επαγγελματιών και φορέων ερμηνείας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς [Interpret Europe – the European Association for Heritage Interpretation](#).

Την τελευταία μέρα του σεμιναρίου, Δευτέρα 31 Μαρτίου και ώρα 9.30-11.00, στην ίδια αίθουσα οι συμμετέχοντες θα παρουσιάσουν το αποτέλεσμα της εργασίας τους και οι παρουσιάσεις θα είναι ανοιχτές για το κοινό. Παρών θα είναι και ο διευθυντής προγραμμάτων του γραφείου Βενετίας της UNESCO Matteo Rosati, ο οποίος την επόμενη μέρα θα επισκεφτεί το Ζαγόρι με τη συνοδεία των τοπικών διοργανωτών. Το σεμινάριο θα κλείσει με επίσκεψη στο Τρίστενο του Ανατολικού Ζαγορίου και προσφορά τοπικού γεύματος από τον Δήμο Ζαγορίου.

Πληροφορίες:

Βάλια Στεργιώτη: 6989 297077 (Πιστοποιημένη εκπαιδεύτρια του Interpret Europe)

Καλλιόπη Στάρα 6956 155961 και Δημήτρης Ιωαννίδης 6974 341065, τοπικοί υπεύθυνοι διοργάνωσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΙΝΕΠΟΚ)

Άυλη
Πολιτιστική
Κληρονομιά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

4^α Δημοσιεύματα σε τοπικά ΜΜΕ

1.4.2025 Epirus on line *Βιωματικός τουρισμός στο Ζαγόρι*

https://epirusonline.gr/culture/viomatikos-toyrismos-sto-zagori/?fbclid=IwY2xjawJYra9leHRuA2FlbQIxMAABHesm3aFxFxHUKTI_AlmchLOQEyZwLBemNoTsGwAwnzJ2YythN9reaw4Mkfk_g_aem_4w_GZ-u0QVt8IRMRBEdJdw

28.3.2025 Νέοι Αγώνες Ηπείρου

<https://neoiagones.gr/%CF%83%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%AF%CE%BF-%CE%B6%CE%B1/>

27.3.2025 Ηπειρωτικός αγών

<https://www.agon.gr/kathimerina/124890/to-politistiko-topio-zagoriou-os-topio-mathisis/>

27.3.2025 Epirus gate

<https://epirusgate.gr/to-politistiko-topio-zagoriou-os-topio-mathisis/>

4^β Τηλεοπτική κάλυψη

Ioannina tv

<https://www.facebook.com/watch/?v=1189326582649996&rdid=SxMC2mmqWKlnJBZj>

<https://ioanninatv.gr/index.php/component/allvideoshare/video/latest/itv-31-03-2025-6>

5 Φωτογραφική τεκμηρίωση (Δ. Ιωαννίδης)

